

Vuonna 1922 lokakuun 16 päivänä koontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet puheenjohtaja Lavonius, herrat Nevanlinna, Tanner, Ramsay, Wuolijoki sekä varamies Hahl. Läsneä olivat senlisäksi Johtokunnan puheenjohtaja senaattori Stenroth sekä jäsenet Basilier, Broberg, v. Frenckell ja af Heurlin.

1 §.

Puheenjohtajan ehdotuksesta päättivät Pankkivaltuusmiehet lähettää entiselle Suomen Pankin pääjohtajalle Clas v. Collanille kirjelmällä onnittelun hänen 60-vuotispäivänsä johdosta. (Kirjelmä 71)

2 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluva lokakuun 16 päivänä lähettämä kirjelmä n:o 43, jota seurasivat Suomen Tukku-kauppiainden Liiton viime syyskuun 4 päivänä, Keskuskauppa-kamarin saman kuun 12 päivänä ja Suomen Tuontiteollisuusliiton saman kuun 26 päivänä Suomen Pankille lähettämät kirjelmät. (Liite 71)

Asiasta virinneessä keskustelussa

Herra Ramsay tervehti tyydytyksellä Johtokunnan alotetta korkokannan alentamiseksi.

Herra Nevanlinna katsoi, että siitä neuvottelusta päätään, mikä Suomen Pankissa oli pidetty pankkimiesten ja liikelijärjestöjen edustajain kanssa, ei ole varmuutta siitä, että Suomen Pankin koron alennus vaikuttaisi yksityispankkien korkomääriin. Senvuoksi tulisi Suomen Pankin olla varovainen alentaessaan korkokantaansa. Tähän nähden puhuja tiedusteli, millä perusteilla Johtokunta oli hyljännyt ajatuksen pienemmästä alennuksesta ja päättänyt ehdottaa, että pankin korkomääriä olisi alennettava heti kokonaisella prosentilla.

Senaattori Stenroth ilmoitti, että yksityispankkien rediskonttaukset Suomen Pankissa ovat päivä päivältä vähentyneet ja että yksityispankit valittavat päinvastoin kassavarojensa liiallisuutta. Tämän johdosta ovat yksityispankit varmaan taipuvaisia alentamaan lainanantokorkoansa. Mikäli taas vaaditaan Suomen Pankin vaikutusta siihen suuntaan, että yksityispankit alentaisivat korkojansa, on Suomen Pankilla tässä suhteessa suuremmat mahdollisuudet, jos sen omat korkomäärät alennetaan heti tuntuvasti. Puhuja ilmoitti samalla, että Suomen Pankki on ryhtynyt järjestämään yksityispankkien kesken yhteistoimintaa

kassavarojen sijoituksessa.

Mitä tulee siihen mahdollisuuteen, että Suomen Pankki olisi myöhemmin pakotettu peräytymään korkoalennuksesta ei puhuja pitänyt tätäkään niin kovin vahingollisena.

Herra Tanner oli sitä mieltä, että korkoalennusta olisi tuskin syytä ollenkaan toimeenpanna, ellei voitaisi alentaa enempää kuin $\frac{1}{2}$ %. Puhujan mielestä korkomääriä voidaan kuitenkin hyvin alentaa 1 prosentilla ja näin menetellen on myöskin toiveita, että Suomen Pankki voi pakoittaa yksityispankit seuraamaan esimerkkiä alentamalla jossain määrin lainanantokorkojaan.

Herra Lavonius oli aikaisemmin ollut sillä kannalla, että tällä kertaa olisi tyydyttävä $\frac{1}{2}$ %:n alennukseen. Mutta kuultuaan Johtokunnan esittämät syyt oli puhuja tullut vakuutetuksi, että kokonaisen prosentin alennus korkomäärissä oli paikallaan.

Mitä tulee siihen mahdollisuuteen, että Suomen Pankin täytyisi myöhemmin palata jälleen korkeampaan korkokantaan, olisi siitä vahinkoa puhujan mielestä ainoastaan siinä tapauksessa, että syntyisi yritteliäisyyttä, joka perustaisi laskelmansa alemmalle korolle ja joka niin ollen korkokannan jälleen noustessa joutuisi vaikeuksiin. Mutta jos

saadaan aikaan yhteistoimintaa pankkien kassavarojen sijoituksessa, ei puhujan mielestä yritteliäisyyteen kehottavaa raharunsautta esiinny.

Keskustelun päätyttyä Pankkivaltuusmiehet päättivät Johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että Suomen Pankin diskonttaus- ja lainausliikkeessä on toistaiseksi sovellettava seuraavia korkomääriä:

8 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

8½ % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

9 % diskontattaessa muita vekseleitä, riippumatta siitä, onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhempi aika;

8 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakrediittejä, joiden vakuutena on kultaa tai hopeaa, Suomen Valtion obligatioita, Suomen Hypoteekkiyhdistyksen valtion takuulla varustettuja ulkomaan rahan määräisiä obligatioita sekä ulkomaisten valtioiden antamia taikka valtiotakuulla varustettuja obligatioita;

8½ % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakrediittejä, joiden vakuutena on muunlaisia obligatioita, yksityispankkien talletustodistuksia ja kiinnityksiä sekä

9 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditii-
vejä osakkeita vastaan;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu
on laskettava 1 %:n mukaan vuodelta.

Samalla Pankkivaltuusmiehet päättivät Johtokunnan eh-
dotuksen mukaisesti oikeuttaa Johtokunnan harkintansa mukaan
yksityispankkien rediskonttauksissa sovelluttamaan diskont-
tokorkoa, joka on korkeintaan $\frac{1}{2}$ % alempi pankin yleistä dis-
konttokorkoa. (Kirjelmä 72)

3 §.

Senaattori Stenroth ilmoitti, että Gutzeit, W. & C:o
A. B. on saanut 1 miljoonan punnan lainan ja tarjoaa siitä
850.000 punttaa Suomen Pankille. Puhuja halusi kuulla Pank-
kivaltuusmiesten mielipiteitä kurssista, millä Suomen Pank-
ki voisi ostaa tarjotut punnat. Puhujan mielestä voitaisiin
ajatella kurssia, joka olisi 180:n ja 185:n markan välillä;
korkein mahdollinen kurssi olisi 185 markkaa.

Keskusteltuaan asiasta Pankkivaltuusmiehet päätti-
vät panna sen pöydälle ja ottaa käsiteltäväksi seuraavassa
kokouksessa yhdessä pankin yleisen valuuttapolitiikan kans-
sa.

4 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvan lokakuun 7 ja 6 päivänä lähettämät kirjelmät n:o 40 ja 41. (Liitteet 72 ja 73).

Sen lisäksi oli Pankkivaltuusmiehille jaettu monistettuna sihteerin kirjoittama promemoria seteliuudistuksen käsittelystä (Liite 73 a).

Asiasta syntyneessä keskustelussa

Herra Nevanlinna oli sitä mieltä, että kysymys setelien muodosta, koosta ja väreistä olisi pitänyt jättää Pankkivaltuusmiesten ratkaistavaksi, ennenkuin setelimallit tullaan arkkitehdiltä. Ja samoin olisi suuremmat taloudelliset uhraukset, joihin seteliuudistus johti, olleet esitettävä Pankkivaltuusmiesten hyväksyttäväksi. Tässä suhteessa on vain setelipainon rakentamisesta tehty Pankkivaltuusmiehille esitys. Puhuja katsoi niinmuodoin, että tämä asia ei ole tullut käsitellyksi siinä järjestyksessä kuin olisi pitänyt.

Asian tässä vaiheessa Pankkivaltuusmiehet tuskin voivat enää muuta kuin tarkastaa setelimalleja ja lausua käsityksensä niissä kohdissa, missä vielä on mahdollista asiaan joltain vaikuttaa, sekä sitten, saatuaan näissä kohdin tyydyttävän tuloksen aikaan, esittää setelit vahvistettaviksi ilmoittaen kirjelmässä Valtioneuvostolle, mikä osa seteleistä

on jo painettu.

Puhuja oli omasta puolestaan jo viime maaliskuussa, kun setelien piirustukset olivat arkkitehdin palkkiokysymyksen yhteydessä Pankkivaltuusmiesten nähtävinä, lausunut epäilyksiä, että oli kenties epäkäytännöllistä määrätä eriarvoisia seteleitä samankokoisiksi. Puhuja ei kuitenkaan ollut tehnyt yrityksiä suunnitelman muuttamiseksi tässä kohden, koska oli luullut, että setelien koko oli jo määrätty. Tämän lisäksi puhuja epäili oliko oikein, että 20 markan setelit ajotetaan jättää kokonaan käytännöstä pois.

Herra Tanner lausui valittelunsa sen johdosta, että Pankkivaltuusmiehille ei oltu annettu tilaisuutta käsitellä tätä seteliuudistusasiaa muuta kuin muutamilta vähäpätöisimmiltä osiltaan. Pankki on rakennuttanut setelipainon, joka koneineen on tullut maksamaan yli 5 miljoonaa markkaa. Tähän tarkoitukseen ovat Pankkivaltuusmiehet tosin myöntäneet 1.200.000 markkaa, mutta tämä määräraha on vain pieni osa siitä, mitä rakennukseen on kaikkiaan käytetty eikä tämän määrärahan yli käytetyistä miljooneista ole Pankkivaltuusmiehille annettu mitään tietoa. Tämän lisäksi on pankki käyttänyt 7 miljoonaa markkaa Tervakosken tehtaan osakkeiden ostoon, mistä niinkään ei ole annettu mitään tietoa Pankki-

16

valtuusmiehille. Tässä kaupassa on pankki sitoutunut tavallaan vielä paljon suurempiin uhrauksiin, joiden määrää ei voida ennakolta arvioida. Niinpä on Tervakosken tehdas sitonut 4 miljoonaa omia pääomiaan laitoksiin, jotka ai-
neutuvat Suomen Pankille tehtävistä töistä.

Nämä kaikki muodostavat niin laajan toimenpiteiden sarjan, että se kuuluu Pankkivaltuusmiesten ratkaistaviin asioihin. Ohjesäännön 22 §:n määräys tässä suhteessa on aivan selvä. Omituisinta kuitenkin puhujan mielestä oli, että hänen kuulemansa mukaan eivät edes Johtokunnankaan pöytäkirjat sisällä mitään näistä asioista.

Puhujan mielestä oli tässä asiassa Johtokunnan puolelta tapahtunut sellainen laiminlyönti, joka asettaa Pankkivaltuusmiehet vaikeaan asemaan heidän suhteessaan niinhyyvin hallitukseen kuin eduskuntaan.

Herra Lavonius ilmoitti niiden kolmen pankkivaltuusmiehen, joiden tulee olla osallisina kaikissa Pankkivaltuusmiesten käsiteltävänä olevissa asioissa, pyytäneen Johtokunnalta vastausta seuraaviin kysymyksiin: 1) Milloin päätettiin ryhtyä toimiin uuden setelimallin hankkimiseksi? 2) Milloin setelipiirustukset tilattiin arkkitehti Saariselta ja mitä ohjeita hänelle silloin annettiin? 3) Mil-

loin ostettiin herra Tilgmannin painokoneet ? 4) Milloin Johtokunta teki päätöksen Tervakosken osakkeiden ostamisesta ? 5) Milloin tehtiin sopimus Tervakosken kanssa paperin valmistamisesta ? 6) Mitä kustannuksia koituisi jos vielä muutettaisiin a) 500:n ja 1000:n markan seteleiden koko; b) 50:n ja 100:n markan seteleiden koko ? ja 7) Saadaanko käsin tehtävän paperin formut kuntoon ? Samalla oli päätetty pyytää Johtokuntaa esittämään laskelman uuden setelistön vuosikustannuksista prosenteissa liikkeessä olevasta setelistöstä.

Näihin kysymyksiin ilmoitti puhuja saaneensa vastaukseksi: 1) että seteliuudistus päätettiin periaatteessa keväällä 1919; 2) että piirustukset tilattiin arkkitehti Saariselta keväällä 1919; 3) että päätös herra Tilgmannin painokoneiden ostamisesta tehtiin huhtikuussa 1921; sekä 4) että päätös Tervakosken osakkeiden ostosta tehtiin huhtikuussa 1921. Viidenteen kysymykseen ei ole annettu vastausta ja jällellä oleviin kysymyksiin vastattaneen Johtokunnan taholta tässä kokouksessa.

Tämän lisäksi puhuja ilmoitti johtaja Basilier'in jolloinkin maininneen puhujalle, että kysymys Tervakosken osakkeiden ostosta oli Johtokunnassa käsiteltävänä ja että asia aikanaan esiteltäisiin Pankkivaltuusmiehille. Tämän jäl-

keen ei puhuja ollut kuullut asiasta mitään ennenkuin viime vuoden viimeisessä tiliasemassa havaitsi osakkeet jo pankin omaisuutena.

Seteleiden muotoa, kokoa ja väriä eivät Pankkivaltuusmiehet ole ollenkaan käsitelleet, sillä silloin kun arkkitehti Saarisen piirustukset viime vuoden maaliskuussa olivat Pankkivaltuusmiesten nähtävinä, oli käsiteltävänä vain piirustuksesta maksettava palkkio ja Pankkivaltuusmiehet jäivät silloin siihen käsitykseen, että Johtokunta piakkoin esittää seteliasian kokonaisuudessaan Pankkivaltuusmiesten käsiteltäväksi.

Puhujan mielestä olisi asian oikea käsittelyjärjestys ollut se, että setelien muoto ja koko olisi esitetty Pankkivaltuusmiesten käsiteltäväksi, ennenkuin tehtävä annettiin arkkitehdille, että arkkitehdin ehdotus sen valmistuttua olisi alistettu Pankkivaltuusmiesten hyväksyttäväksi sekä että jokainen erityinen pankin varoista seteliuudistukseen tarpeellinen rahanmääräys olisi jätetty Pankkivaltuusmiesten ratkaistavaksi. Pankkivaltuusmiesten ratkaistavaksi on jätetty kuitenkin vain osa setelipainon kustannuksista.

Puhuja katsoi näinollen asiassa tapahtuneen laiminlyönnin.

Asian käsittely tästä puolen riippuu suuresti siitä, mille kannalle Pankkivaltuusmiehet asettuvat esillä oleviin setelimalleihin nänden. Omasta puolestaan puhuja epäili, että samankokoiset eriarvoiset setelit olivat epäkäytännöllisiä.

Senaattori Stenroth myönsi, että Johtokunnan puolelta oli laiminlyöntiä tapahtunut. Mutta ei kuitenkaan voida sanoa, että Pankkivaltuusmiehet eivät olisi tunteneet asiaa kokonaisuudessaan. Päätös seteliuudistuksen toimeenpanosta tehtiin keväällä 1919. Neuvotteluissa silloisen Pankkivaltuusmiesten puheenjohtajan kanssa katsottiin, että arkkitehti Saarinen oli lähinnä se taiteilija, jonka puoleen olisi käännyttävä uusia piirustuksia hankittaessa. Jo näissä alkukeskusteluissa oltiin myöskin yhtä mieltä siitä, että setelien valmistus olisi saatava suoritetuksi kotimaassa. Tällä perusteella alettiinkin sitten suunnitella pankille omaa klisheelaitosta sekä paperinhankintaa seteleitä varten. Mutta tätä suunnitelmaa toteutettaessa on ollut voitettavana paljon suurempia vaikeuksia kuin ennakolta oli osattu aavistaa. Ja kun Johtokunnalla on muutenkin runsaan työtaakan ohella ollut lyhyessä ajassa hoidettavanaan tällainen laaja tehtävä, niin käy puhujan mielestä ymmärrettäväksi se seikka, että asian muodol-

linen puoli on jäänyt riittävää huomiota vaille.

Puhuja kuitenkin muisteli, että jo mainitussa kokouksessa viime vuoden maaliskuussa asia oli ollut kokonaisuudessaan keskustelun alaisena, vaikkakin ehkä ulkopuolella pöytäkirjan, ja oli puhuja silloin luullut Pankkivaltuusmiesten käsittäneen asian niin, että se tulee Pankkivaltuusmiehissä uudelleen esille silloin kun seteleille on haettava vahvistusta.

Vahvistettaviksi esitettävistä setelityypeistä puhuja huomautti, että niitä on pidettävä enemmän kokeilunluontoisina. Tämä on ensimmäinen kerta kun setelit valmistetaan kotimaassa ja on näinollen luonnollista, että tekniikan edistyessä havaitaan piankin olevan tarpeen tehdä uudistuksia tyypeihin. Ulkomaillaahan ryndytään aina hiljalleen valmistelemaan uusia tyyppejä kun edelliset on laskettu kiertämään. Ja näin täytynee menetellä meilläkin.

Johtaja Basilier ilmoitti, että ennenkuin tilattiin paperia Tervakoskelta, tiedusteltiin sitä ulkomailta, mutta ei saatu ollenkaan tyydyttäviä tarjouksia. Puhuja oli maininnut Tervakosken osakkeiden ostamisesta Pankkivaltuusmiesten puheenjohtajalle ja herra Tannerille ja oli saanut sen käsityksen, että nämä hyväksyivät suunnitellun oston.

Puhuja oli sitä mieltä, että täytyy olla mallit valmiina, ennenkuin seteleille voidaan pyytää vahvistusta.

Vielä puhuja ilmoitti, että keskusteluissa Pankkivaltuusmiesten silloisen puheenjohtajan Emil Schybergson-vainajan kanssa oli sovittu setelimalleista. Myöskin oli kuultu entisen Pankkivaltuusmiesten puheenjohtajan herra Hallbergin mieltä ja oli hän kovasti suositellut näitä nyt esillä olevia setelimalleja.

Puhuja ei voinut ymmärtää sitä, etteivät Pankkivaltuusmiehet olisi olleet tietoisia siitä, mitä on tekeillä. Kustannuksia kyllä uudistuksesta on, mutta jos setelit olisi teetetty ulkomaille, olisi uudistus tullut puhujan mielestä vielä kalliimmaksi.

Herra Vuolijoki ei ollut ollut sellaisissa hallinto-neuvostoissa, joille esitetään kaikennäköisiä pikkuasioita, mutta joille ei esitetä kymmeniä miljoonia vaativia toimenpiteitä, vaan niistä päättää yksi mies. Asian käsittelemisjärjestystä koskevassa kysymyksessä puhuja yhtyi herra Tannerin mielipiteeseen.

Mitä seteleihin tuli, piti puhuja niiden muotoa ja taiteellista asua hyvänä. Mutta ne olivat puhujan mielestä perin epäkäytännölliset. Ne ovat tehdyt hienostunutta makua

varten ja sen vuoksi niiden värit ovat kovin hillityt ja vähän toisistaan eroavat. Puhujan mielestä oli kuitenkin välttämätöntä, että setelit voisi erottaa toisistaan jo värinsä perusteella.

Herra Hahl oli sitä mieltä, että seteleiden valmistuksen siirtäminen kotimaahan oli kaikesta päättäen tarpeellista. Oliko setelien valmistusta täällä järjestettäessä varoja liiaksi tuhlatu, sitä ei puhuja osannut ainakaan vielä arvostella.

Puhujan mielestä oli kyllä outoa, että asiaa oli niin vähän Pankkivaltuusmiehissä käsitelty. Mutta puhuja arveli, että ehkä silloinen puheenjohtaja ei ollut sitä esittänyt Pankkivaltuusmiehissä silloin kun uudistukseen ryhdyttiin. Vapaussodan jälkeenhän oli muillakin aloilla vallalla poikkeuksellisia tapoja asioiden käsittelyssä.

Setelimalleja vastaan puhuja huomautti, että niiden kuvissa oli liian paljon alastomuutta. Seteleiden muotokin tuntui puhujasta vieraalta, mutta saattaa silti olla käytännöllinen.

Herra Lavonius huomautti, että Pankkivaltuusmiehet kyllä ovat tietäneet uudistuksen olevan tekeillä, mutta olivat odottaneet Johtokunnan esittävän sitä koskevat ehdotuk-

sensa kunkin aikanaan, mikäli eivät Pankkivaltuusmiehet jo asiaan v. 1919 ryhdyttäessä olleet valtuuksia antaneet. Nyt oli käynyt ilmi, että lukuunottamatta ensimmäistä määrärahaa setelipainoa varten ei Pankkivaltuusmiehille tätä ennen ole mitään esitetty.

Pankinjohtaja af Heurlin ilmoitti seteliuudistuksen kustannuksista, että lopullisia numeroita ei vielä voida esittää koska uusi setelipaino vasta keväällä alkoi toimintansa, vaan voitaneen kustannukset setelistön vuotuisesta lisäämisestä arvioida seuraavasti:

paperi	2	miljoonaa mk.
palkat	1,5	" "
muut tarpeet	0,5	" "
perustamiskustannusten kuoletus,		
vuokra, valo, lämpö, arviolta	1	" "
<hr/>		
yhteensä	5	miljoonaa mk.

Mainitsi, että on ollut kysymys koko valtion arvopaperipainatuksen siirtämisestä Suomen Pankin painoon. Tämä toimenpide alentaisi setelipainon kustannuksia.

Herra Lavonius katsoi, että seteleiden kuvissa oleville naisenkuville jälestäpäin piirretyt nameet rikkoivat taiteellista vaikutusta.

Herra Vuolijoki yhtyi herra Lavoniuksen mielipi-
teeseen.

Keskustelun päätyttyä Pankkivaltuusmiehet päätti-
vät Johtokunnan ehdotuksen mukaisesti pyytää Valtiovarain-
ministeriön toimenpidettä siihen, että Suomen Pankki oikeu-
tettaisiin laskemaan liikkeeseen seuraavanvärisiä ja -mal-
lisiä uusia seteleitä:

V i i d e n m a r k a n s e t e l i .

Setelin suuruus 120 x 68 m/m.

Setelin väri vihериä.

Etupuoli:

Keskellä seteliä on soikeassa ympyrässä kuusi vaalealla poh-
jalla. Tämän molemmilla puolilla on suuri viiden numero. Va-
semmalla puolella numeron alla seisoo: SUOMEN PANKKI VIISI
MARKKAA. Oikean puolisen numeron alla seisoo: FINLANDS BANK
FEM MARK. Seteliä ympäröi ornamenttaalinen kehys, jonka kus-
sakin kulmassa on viiden numero.

Selkäpuoli:

Keskellä seteliä on vaalealla pohjalla Suomen vaakuna. Vaa-
kunan kilpeä ympäröi kuusen oksista muodostettu sepele. Sep-

peleen molemmilla puolilla on suuri viiden numero.

K y m m e n e n m a r k a n s e t e l i .

Setelin suuruus 120 x 68 m/m.

Setelin väri on ruskea.

Etupuoli:

Keskellä seteliä on soikeassa ympyrässä mänty vaalealla pohjalla. Tämän molemmilla puolilla on suuri kymmenen numero. Vasemmalla puolella numeron alla seisoo: SUOMEN PANKKI KYMMENEN MARKKAA. Oikean puolisen numeron alla seisoo: FINLANDS BANK TIO MARK. Seteliä ympäröi ornamenttaalinen kehys, jonka kussakin kulmassa on kymmenen numero.

Selkäpuoli:

Keskellä seteliä on vaalealla pohjalla Suomen vaakuna. Vaakunan kilpeä ympäröi männyn oksista muodostettu seppäle. Seppeleen molemmilla puolilla on suuri kymmenen numero.

V i i d e n k y m m e n e n m a r k a n s e t e l i .

Setelin suuruus 136 x 120 m/m.

Setelin väri on sininen.

Etupuoli:

Yläpuoliskolla on kauppaa ja meriliikettä symbolisoiva kuva. Vasemmalla kuvan alareunassa on viidenkymmenen numero ja oikealla alakulmassa Suomen vaakuna ja sen alla viidenkymmenen numero. Kuvan alla seisoo:

SUOMEN PANKKI

FINLANDS BANK

VIISIKYMMENTÄ

FEMTIO MARK

MARKKAA

Seteliä ympäröi ornamenttaalinen kehys, jonka kussakin kulmassa on viidenkymmenen numero.

Selkäpuoli:

Keskellä seteliä on vaalealla pohjalla Suomen vaakuna. Vaakunan kilpeä ympäröi kuusen oksista muodostettu seppäle. Seppeleen alapuolella sekä vasemmalla että oikealla on viidenkymmenen numero. Seteliä ympäröi ornamenttaalinen kehys, jonka kussakin kulmassa on viidenkymmenen numero.

S a d a n m a r k a n s e t e l i .

Setelin suuruus 136 x 120 m/m.

Setelin väri on ruskea kellertävällä pohjalla.

Etupuoli:

Yläpuoliskolla on teollisuutta symbolisoiva kuva. Vasemmalla kuvan alareunassa on sadan numero ja oikealla alakulmassa Suomen vaakuna ja sen alla sadan numero. Kuvan alla seisoo:

SUOMEN PANKKI

FINLANDS BANK

SATA MARKKAA

HUNDRA MARK

Seteliä ympäröi ornamenttaalinen kehys, jonka kussakin kulmassa on sadan numero.

Selkäpuoli:

Keskellä seteliä on vaalealla pohjalla Suomen vaakuna. Vaakunan kilpeä ympäröi männyn oksista muodostettu sepele. Seppeleen alapuolella sekä vasemmalla että oikealla on sadan numero. Seteliä ympäröi ornamenttaalinen kehys, jonka kussakin kulmassa on sadan numero.

V i i d e n s a d a n m a r k a n s e t e l i .

Setelin suuruus 204 x 120 m/m.

Setelin väri on ruskea vihertävällä pohjalla.

Etupuoli:

Yläpuoliskolla on maanviljelystä symbolisoiva kuva. Vasemmalla kuvan alareunassa on viidensadan numero ja oikealla alakulmassa Suomen vaakuna ja sen alla viidensadan numero. Kuvan

alla seisoo:

SUOMEN PANKKI

FINLANDS BANK

VIISISATAA MARKKAA

FEMHUNDRA MARK

Seteliä ympäröi ornamenttaallinen kehys, jonka kussakin kulmassa on viidensadan numero.

Selkäpuoli:

Keskellä seteliä on vaalealla pohjalla Suomen vaakuna. Vaakunan kilpeä ympäröi kuusen oksista muodostettu seppele. Seppeleen alapuolella sekä vasemmalla että oikealla on viidensadan numero. Seteliä ympäröi ornamenttaallinen kehys, jonka kussakin kulmassa on viidensadan numero.

T u h a n n e n m a r k a n s e t e l i .

Setelin suuruus 204 x 120 m/m.

Setelin väri on ruskea.

Etupuoli:

Yläpuoliskolla on Suomen luontoa symbolisoiva kuva. Vasemmalla kuvan alareunassa on tuhannen numero ja oikealla alakulmassa Suomen vaakuna ja sen alla tuhannen numero. Kuvan alla seisoo:

SUOMEN PANKKI

FINLANDS BANK

TUHAT MARKKAA

ETTUSEN MARK

Seteliä ympäröi ornamenttaallinen kehys, jonka kussakin kulmassa on tuhannen numero.

Selkäpuoli:

Keskellä seteliä on vaalealla pohjalla Suomen vaakuna. Vaakunan kilpeä ympäröi männyn oksista muodostettu sepele. Seppeleen alapuolella sekä vasemmalla että oikealla on tuhannen numero. Seteliä ympäröi ornamenttaallinen kehys, jonka kussakin kulmassa on tuhannen numero.

(Kirjelmä 73).

Samalla Pankkivaltuusmiehet päättivät kehoittaa Johtokuntaa esittämään Pankkivaltuusmiehille uusien 500 ja 1000 markan setelien värit ennenkuin näitä seteleitä aletaan painaa (Kirjelmä 74).

5 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvan lokakuun 16 päivänä lähettämä kirjelmä n:o 44 (Liite 74).

Pankkivaltuusmiehet päättivät, hyväksyen Johtokunnan ehdotuksen, että Tsekkoslovakian rahavarainministeriön alainen Bankovni úřad ministerstva financi (Office bancaire du

Ministere des finance) otetaan Pankin kirjeenvaihtajaksi

(Kirjelmä 75).

6 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvaan lokakuun 5 päivänä lähettämä kirjelmä n:o 39 (Liite 75).

Pankkivaltuusmiehet päättivät, hyväksyen Johtokunnan ehdotuksen, oikeuttaa Johtokunnan pankin palvelukseen otta-
maan englanninkielentaitoisen apulaiskirjeenvaihtajan ja hänelle suorittamaan 2500 markan suuruisen palkkion kuukaudesta (Kirjelmä 76).

7 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvaan lokakuun 10 päivänä lähettämä kirjelmä n:o 42, jota seurasi leskirouva Ida Borgin kirjelmä Johtokunnalle (Liite 76).

Pankkivaltuusmiehet päättivät Johtokunnan esityksen mukaisesti suostua siihen, että Suomen Pankki luopuu vaatimuksestaan kauppias Walter Johan Borg vainajan kuolinpesän varoihin sillä ehdolla, että kuolinpesä korvaa Pankin oikeudenkäyntikustannukset (Kirjelmä 77).

8 §.

Esiteltiin pankinkomisari O. Walleniuksen viime syyskuun 30 päivänä lähettämä virkavapausanomus sekä Johtokunnan kuluvan lokakuun 5 päivänä kirjelmässään n:o 38 siitä antama lausunto (Liite 77).

Pankkivaltuusmiehet päättivät, hyväksyen Johtokunnan ehdotuksen, myöntää pankinkomisari Walleniukselle virkavapautta kuluvan lokakuun 16 päivästä saman kuun loppuun sekä määrätä v.t. pankinkomisariksi sanotuksi ajaksi kassanhoitaja Antti Sarven (Kirjelmä 78).

Vakuudeksi:

R. M. Paulsen